

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

A CSOK ÉS A BABAVÁRÓ ORSZÁGOS LEFEDETTSÉGE

2025. július

www.koppmariaintezet.hu

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Tartalomjegyzék

Bevezető	3
CSOK és Babaváró megjelenése a településeken	5
CSOK és Babaváró lakosságarányos megoszlása	6
CSOK és Babaváró a jövedelmek tükrében	8
Összegzés	10

Bevezető

A családalapításhoz a kutatások szerint elsősorban stabil párkapcsolatra, anyagi biztonságra és saját otthonra van szükség. A magyar családtámogatási rendszer minden élethelyzetre megoldást kínál, így számos olyan intézkedést tartalmaz, amelyek például a családok anyagi helyzetének megerősítését szolgálják, és segítik az otthonteremtést is. Különösen fontos ebből a szempontból a Babaváró támogatás és a családi otthonteremtési kedvezmény (CSOK), amelyek igénybevételi adatait bevezetésük óta folyamatosan nyomon követjük és elemezzük a Magyar Államkincstár által biztosított anonim adatbázis alapján.

A Babaváró támogatás a 2019. júliusában indult Családvédelmi Akcióterv zászlóshajója, amelynek igénybevételére eredetileg 2019. július 1-től 2022. december 31-ig volt lehetőség¹, azután a háborús helyzet okozta hatások ellensúlyozása érdekében a kormány még egy évig meghosszabbította az igénybevételi lehetőséget változatlan formában, 2023 év végéig. A Babaváró támogatás kizárólag gyermeket tervező házaspárok számára 2023 december 31-ig maximum 10 millió forintos kamatmentes, szabad felhasználású kölcsönként a bankfiókokban igényelhető támogatásként volt elérhető. A hitel törlesztőrésze legfeljebb havi 51 ezer Ft, futamideje 5-20 év. Amennyiben a kölcsönkérelem benyújtását követően a családba 5 éven belül legalább 1 gyermek születik, 3 évig nem kell a törlesztőrészeket fizetniük, és a teljes futamidőre jogosulttá válnak a kamatmentes törlesztésre. Ha a második gyermek is megszületik, újabb 3 évre szünetel a törlesztés, és a tartozás 30%-át elengedik. Ha megérkezik a harmadik gyermek is, akkor pedig a teljes fennmaradó tartozást elengedik. 2024. január 1-től változtak a korábbi feltételek. A két legfontosabb módosítás, hogy egyrészt a maximálisan igényelhető összeg 10 millió forintról 11 millió forintra emelkedett, másrészt a feleségre vonatkozó korhatár 41-ről a 30. életévre csökkent. Ezt követően, a családok és a családszervezetek visszajelzései alapján, illetve az európai demográfiai folyamatokat is figyelembe véve, a kormány úgy döntött, hogy 2025. január 1-től 35 évre emelkedik a korhatár.

A magyar kormány 2015-ben minden idők eddigi legnagyobb otthonteremtési programjának megvalósításába kezdett. Ennek részei voltak többek között a Családvédelmi Akcióterv keretében az otthonteremtés feltételeinek javítására bevezetett intézkedések, az adó- és illeték kedvezmények, az otthonfelújítási támogatások és kölcsönök. A tágan értelmezett otthonteremtési program legnagyobb volumenű tétele a családi otthonteremtési kedvezmény (CSOK). A CSOK a gyermeket nevelő vagy vállaló családok részére biztosított vissza nem

¹ 2024. január 1-től módosult az igénylés feltétele és a kölcsön maximális összege, illetve maximális havi törlesztő összege. (Forrás: Babaváró r. - 44/2019. (III. 12.) Korm. rendelet a Babaváró támogatásról - Hatályos Jogszabályok Gyűjteménye (jogtar.hu) 2023.09.19-i állapot szerint - Magyar Közlöny 2023. évi 103. szám)

térítendő állami támogatást új otthon vásárlására, építésére vagy használt lakás vásárlására, bővítésére, korszerűsítésére (utóbbi csak kistelepülésen). Az igénylő családok az új lakásra, a használt lakásra, és a falusi CSOK-ra megkötött szerződés esetében - amely szerződéstípusok egyben vissza nem térítendő támogatást jelentenek -, fix, kedvezményes kamatozású, kamattámogatott hitelszerződést is köthettek a lakáscéljaik megvalósítása érdekében. A támogatás 2016 óta jelentősen bővült, adminisztrációja pedig számottevően egyszerűsödött, miközben az igényelhető összegek emelkedtek. 2023-ban azonban – főképp a kamatkörnyezet jelentős megváltozása miatt – csökkent a megkötött szerződések száma. Emiatt 2024. január 1-től bevezetésre került a CSOK Plusz hitelprogram, és új szabályok léptek életbe a falusi CSOK tekintetében is.²

2016. január 1-től 2023. december 31-ig összesen 196 ezer család élt a CSOK lehetőségével. 2016-tól 2023-ig a vissza nem térítendő támogatások összege 727,5 milliárd forint, a kamattámogatott hiteleké pedig 769,2 milliárd forint volt. 2023-ban az egy szerződésre jutó átlagos összeg 4,99 millió forint volt (a kamattámogatott hitelekkel együtt).

2025. június 30-ig 322 ezer kérelem érkezett a Babaváró támogatással kapcsolatban, összesen 275 090 család számára folyósították a támogatást. Az összesített szerződéses összeg a Babaváró támogatás esetében a 2019. júliusi bevezetése óta 2 717,1 Mrd Ft, az átlagosan felvett összeg 9,9 millió Ft volt.³

² 518/2023. (XI. 30.) Korm. rendelet a családok otthonteremtését támogató kedvezményes CSOK Plusz hitelprogramról, 302/2023. (VII. 11.) Korm. rendelet a kistelepüléseken nyújtható otthonteremtési támogatásokról.

³ Forrás: MÁK adatok

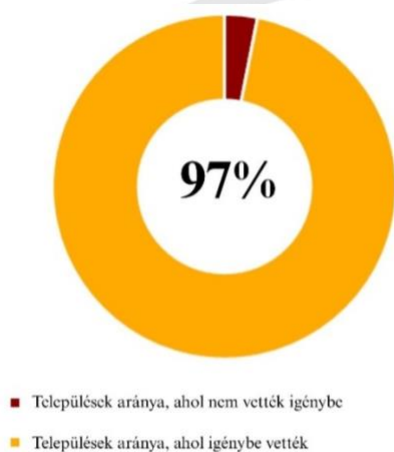
KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

CSOK és Babaváró megjelenése a településeken

A KSH adatai szerint 2023. január 1-jén 3 155 település volt Magyarországon, az ország népessége 9 599 744 fő volt. Magyarország 3 155 településéből a vissza nem térítendő CSOK-ot 3059 településen vették igénybe, azaz az összes magyarországi település 97 százalékában jelen volt a CSOK. A Babavárót ugyanilyen nagy arányban vették fel, összesen 3091 településen, a települések 98 százalékában. Mindez jelzi, hogy a CSOK és a Babaváró is eljutott az ország minden szegletébe, népszerűségük az egész országban jelentős.

1. ábra: Települések aránya, ahol igénybe vették a CSOK-ot

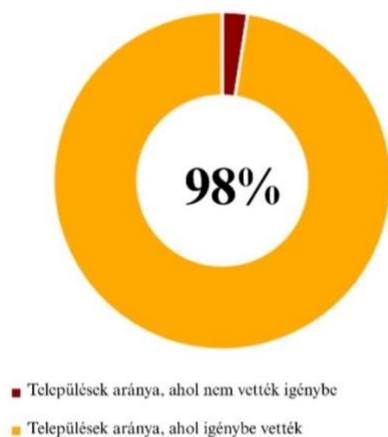

Forrás: MÁK, saját szerkesztés, 2016-2023 időszakában

KINCS
KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

2. ábra: Települések aránya, ahol igénybe vették a Babaváró támogatást

Forrás: MÁK, saját szerkesztés, 2019-2023 időszakában

KINCS
KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

KINCSKOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

CSOK és Babaváró lakosságarányos megoszlása

Ha megyei bontásban vizsgáljuk a CSOK és a Babaváró igénybevételét, akkor – ahogy azt a lenti táblázat is mutatja – mind a két támogatási forma kihasználtsága megegyezik a megyék lakónépessége szerinti megoszlással, a területi lefedettség tekintetében tehát nem beszélhetünk olyan megyékről, ahol kiugróan kevesen, vagy többen vették fel ezeket a családtámogatásokat. Jól látható tehát, hogy tendenciájában a lakónépességhez hasonlóan alakult mind a Babaváró mind a CSOK igénybevétele.

1. táblázat: A Babaváró támogatást és a CSOK-ot igénylők aránya megyei bontásban

Megye	Lakónépesség	CSOK-ot igénybe vevők aránya	Babavárót igénylő párok aránya
Bács-Kiskun	5,2%	5,5%	5,0%
Baranya	3,7%	3,9%	3,2%
Békés	3,3%	3,3%	3,0%
Borsod-Abaúj-Zemplén	6,5%	7,1%	5,9%
Budapest	17,4%	10,9%	16,6%
Csongrád-Csanád	4,1%	4,1%	4,2%
Fejér	4,4%	4,3%	4,9%
Győr-Moson-Sopron	4,9%	5,8%	5,5%
Hajdú-Bihar	5,4%	6,0%	6,0%
Heves	3,0%	3,1%	2,7%
Jász-Nagykun-Szolnok	3,7%	3,5%	3,3%
Komárom-Esztergom	3,1%	3,0%	3,3%
Nógrád	1,9%	2,0%	1,6%
Pest	13,8%	16,2%	17,0%
Somogy	3,1%	2,7%	2,3%
Szabolcs-Szatmár-Bereg	5,5%	7,5%	5,5%
Tolna	2,2%	2,1%	2,0%
Vas	2,6%	2,9%	2,6%
Veszprém	3,5%	3,6%	3,4%
Zala	2,7%	2,5%	2,1%

Forrás: KSH és MÁK, KINCS becslés

Lakónépesség: 2023. 01.01

Babavárót igénybe vevők aránya (2019.július – 2024. június)

CSOK-ot igénybe vevők aránya 2016. január – 2023. december)

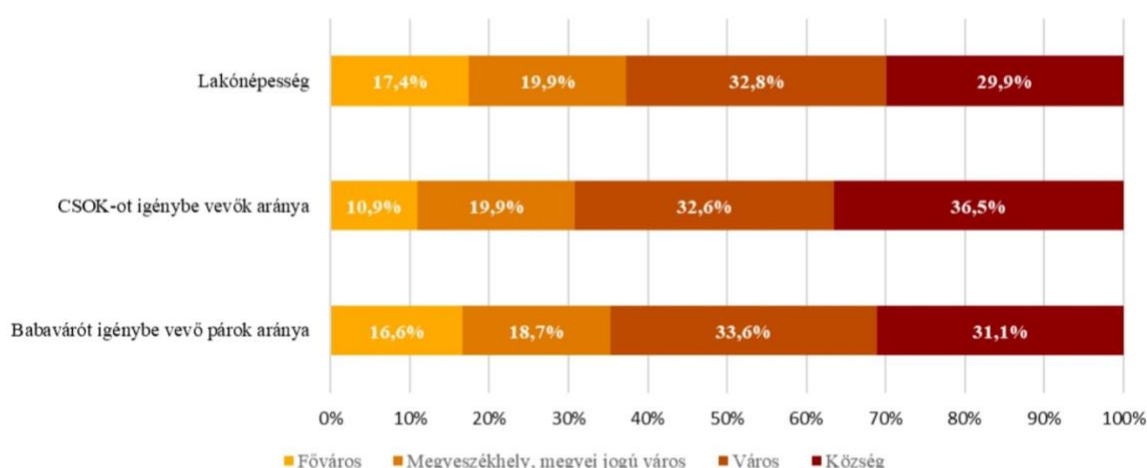

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

A megyei adatok alapján megállapítható, hogy a CSOK és a Babaváró támogatás iránti érdeklődés az ország különböző részein összességében kiegyensúlyozott képet mutat, a lakónépesség arányához mérten hasonló igénybevételi arányokkal. Ugyanakkor jól kirajzolódnak azok a megyék, ahol az érdeklődés kiemelkedő volt: a CSOK-ot legnagyobb arányban Szabolcs-Szatmár-Bereg, Győr-Moson-Sopron és Pest vármegyékben igényelték, míg a Babaváró támogatás elsősorban Pest, Hajdú-Bihar, Fejér és Győr-Moson-Sopron vármegyékben bizonyult a leginkább népszerűnek a fiatal családok körében.

3. ábra: A Babaváró támogatást és a CSOK-ot igénylők aránya településtípusok szerint

Forrás: KSH és MÁK, KINCS becslés, saját szerkesztés

Lakónépesség: 2023. 01.01

Babavárót igénybe vevők aránya (2019. július – 2024. június)

CSOK-ot igénybe vevők aránya 2016. január – 2023. december)

KINCS
KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

A településtípusok szerinti adatokból azt is láthatjuk, hogy a Babaváró támogatás igényvételének az aránya hasonló a különböző településtípusok lakónépesség arányaihoz. A CSOK esetében a községben élők valamivel nagyobb arányban veszik igénybe ezt a támogatási formát, mint a népességbeli arányuk, míg a fővárosban élők valamivel kisebb arányban teszik ezt. Összességében elmondhatjuk, hogy mind a CSOK, mind a Babaváró támogatás esetén a településtípusok a népességarányukhoz hasonló arányban veszik igénybe a családtámogatási formákat.

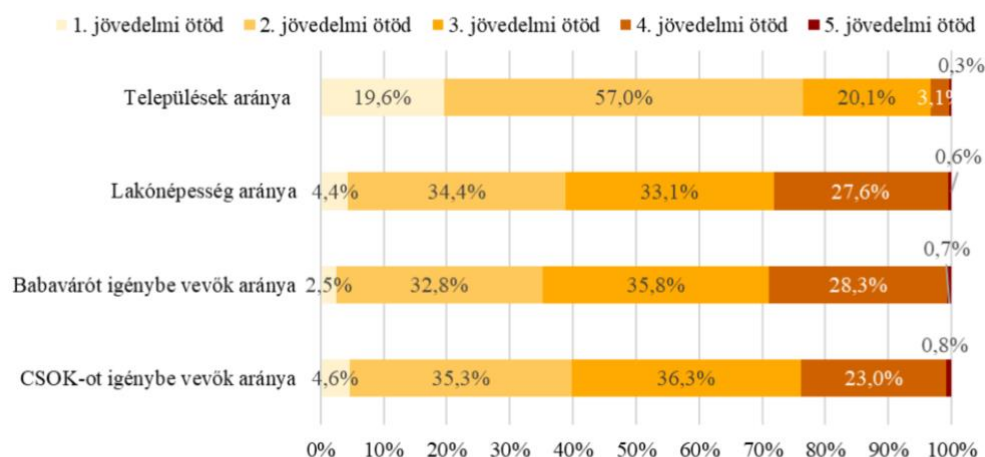
KINCSKOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

CSOK és Babaváró a jövedelmek tükrében

A településeket az állandó lakosokra jutó személyi jövedelemalapot képző jövedelem alapján ötödökbe soroltuk annak érdekében, hogy a jövedelmi helyzet függvényében is megvizsgáljuk a CSOK és a Babaváró igénybevételét. Elemzésünkben a kvintilisek (jövedelmi ötödök) kialakítására a településekre jellemző egy állandó lakosra jutó személyi jövedelemalapot képző jövedelem alapján került sor⁴ a Központi Statisztikai Hivatal területi, települési adatbázisa alapján.

Az adatok alapján megállapítható, hogy az egyes jövedelmi ötödök népességaránya megegyezik a támogatásokat igénybe vevők megoszlásával. A két nagy családtámogatási forma – a Babaváró és a CSOK – az ország minden pontján népszerű, széles társadalmi rétegeket érint, különösen sokan éltek ezekkel a támogatási lehetőségekkel a jövedelmi kvintilis középső rétegei közül.

4. ábra: A települések jövedelmi ötöd szerinti megoszlása a lakónépesség, a Babaváró támogatást igénylők és a CSOK-ot igénylők függvényében

Forrás: KSH és MÁK, KINCS becslés, saját szerkesztés
Lakónépesség: 2023. 01.01
Babavárót igénybe vevők aránya (2019. július – 2024. június)
CSOK-ot igénybe vevők aránya 2016. január – 2023. december)

KINCS
KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

⁴ A 2022-ben a kvintilisek felső határértékei a következők voltak:

1. jövedelmi ötöd: 1 248 ezer Ft

2. jövedelmi ötöd: 2 083 ezer Ft

3. jövedelmi ötöd: 2 727 ezer Ft

4. jövedelmi ötöd: 3 341 ezer Ft

5. jövedelmi ötöd: 6017 ezer Ft

Forrás: KSH, STADAT https://www.ksh.hu/stadat_files/jov/hu/jov0055.html

2023. január 1-jén Magyarország 3 155 településén 9 599 744 lakos élt, akik közül a városi lakónépesség 6 738 721 főt tett ki (69,5%), ebből Budapesten 1 671 004-en éltek, míg a községekben lakók száma 2 861 023 fő (30,5%) volt. A Babaváró bevezetését követő első öt évben az igénylések 96,9%-a 2–4. jövedelmi ötödből érkezett (ebből 68,6% a 2–3. ötödben). Ez a CSOK-nál is hasonlóan alakul: a 2–4. ötöd vitte el 94,6%-át a támogatásoknak. Becslésünk szerint 2023. január 1-jén a települések 19,6%-a (617 település) tartozott a legalacsonyabb, első jövedelmi ötödbe. Ezeken a településeken élt a lakónépesség 4,4%-a (418 370 fő). A Babaváró támogatást igénybe vevők 2,5%-a, míg a családi otthonteremtési kedvezményt (CSOK) igénybe vevők 4,6%-a lakott ilyen jellegű településen. A településeknek több mint a fele (57,0%, 1797 település) a második jövedelmi ötödbe tartozott. Ezeken a településeken élt a népesség több mint harmada (34,4%, 3 301 877 fő). A Babaváró támogatást igénybe vevők, közel harmada (32,8%) élt itt, hasonlóan a CSOK igénylőkhöz (35,3%). Minden ötödik település (635 település) a középső jövedelmi ötödbe tartozott. Tízből három ember hazánkban ezeken a településeken él (33,1%, 3 175 109 fő). A Babaváró támogatást igénylők 36,8%-a, a családi otthonteremtési kedvezményben érintettek pedig 36,3%-a élt ilyen jellegű településen, tehát kicsivel többen vették igénybe a Babavárót és a CSOK-ot a középső jövedelmi ötödbe tartozó településeken, mint amennyien népességarányosan itt élnek. A negyedik jövedelmi ötödbe került a települések 3,1%-a (97 település, köztük Budapest), miközben minden negyedik magyar itt él (27,6%, 2 648 287 fő): a Babavárót igénylők 28,3%-a, a CSOK-ot igénylők 23,0%-a tartozik ezekhez a településekhez. Lakónépességhez képest a CSOK-ot valamivel kevesebben, míg a Babaváró támogatást többen vették igénybe a negyedik jövedelmi kvintilisbe tartozó településeken. A leginkább jómódú településeken, a felső ötödbe összesen 9 település (0,3%) került, ahol a lakónépesség 0,6%-a élt. 0,7%-uk vette igénybe a Babavárót igénylők 0,7%-a vette fel a támogatást, míg a CSOK-ot 0,8%, azaz itt is hasonló volt a kihasználtság a lakónépesség megoszlásához.

Az alsó két kvintilisbe tartozó településeken élők és a középső és felső ötödbe tartozó települések lakónépessége közel hasonló arányban igényelte a Babavárót és a CSOK-ot, azaz jelentős eltérés nem látható. A Babaváró és a CSOK is jellemzően a jövedelmi ötödek szerinti népességaránynak megfelelően hasonló mintázatot követnek, tehát nincs eltérés abban, hogy jobb vagy kevésbé jómódú településeken veszik-e igénybe ezeket a családpolitikai támogatásokat. Mindez azt jelenti, hogy a Babaváró támogatást és a CSOK-ot is a jövedelmi ötödek szerinti népességarányhoz hasonló mértékben vették igénybe az egyes jövedelmi kvintilisekben. A Babaváró és a CSOK támogatás is tehát egyformán eljutott mind az öt jövedelmi kategóriába tartozó településekre, ami azt jelzi, hogy a jövedelmi helyzet nincs lényegi befolyással ezen családtámogatások hozzáférésére illetve felhasználására.

Összegzés

A magyar családpolitika két kiemelkedő támogatási formája a családi otthonteremtési kedvezmény (CSOK) és a Babaváró támogatás, melyek a családalapításhoz szükséges saját otthon és anyagi biztonság megteremtéséhez járulnak hozzá. Az országos lefedettségüket bizonyítja, hogy a CSOK-ot a magyar településeknek a 97%-ában igénybe vették, míg a Babaváró támogatást a települések 98%-ában használták fel.

A két családtámogatási forma országos kiterjedtségét és magas lefedettségét támasztják alá azok a megyei adatok is, melyek alapján látható, hogy minden megyében a lakónépesség arányához hasonló arányban vették igénybe a családok a CSOK-ot és a Babaváró támogatást. Hasonló képet mutat a településtípusok szerinti összehasonlítás is, a kistelepüléseken és a nagyobb városokban is lakosságarányos volt a felhasználás.

A Magyar Államkincstár által biztosított adatokból az is megállapítható, hogy a Babaváró támogatással és a CSOK-kal a különböző adóerőképességű településeken élők a népességarányukhoz hasonló arányban tudnak élni. A jövedelmi adatok alapján a két családtámogatási formát arányosan vették igénybe mind az öt jövedelmi kategóriába tartozó településeken, tehát a jövedelmi helyzet nincs lényegi befolyással a hozzáférésre illetve a felhasználásra.

Összességében megállapítható, hogy a gazdagabb és a szegényebb településeken is ugyanolyan népszerű a Babaváró támogatás és a CSOK, a település jóléti mutatói, típusa és elhelyezkedése alapján sincs eltérés a lakossági arányoktól, tehát az egész országot lefedve, a lakónépességhez hasonlóan alakult mind a Babaváró, mind a CSOK igénybevétele.